

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 80 0 П 090262 20 Рев
Бања Лука, 7.4.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Републике Српске, коју заступа Правобранилаштво Републике Српске, против туженог З.С. из Д.Д., кога заступа В.Д., адвокат из Б., ради накнаде штете, вриједност спора 31.069,00 КМ, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бијељини број 80 0 П 090262 18 Гж од 17.2.2020. године, на сједници одржаној 7.4.2021. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија се усваја, пресуда Окружног суда у Бијељини број 80 0 П 090262 18 Гж од 17.2.2020. године укида и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бијељини број 80 0 П 090262 17 П од 25.5.2018. године, обавезан је тужени да тужитељу накнади штету у износу од 31.069,00 КМ, са законском затезном каматом од 12.10.2017. године до исплате и да му накнади трошкове поступка у износу од 1.200,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бијељини број 80 0 П 090262 18 Гж од 17.2.2020. године, жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужени ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка, погрешне примјене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања које је настало због погрешне примјене материјалног права или због повреде правила поступка и предлаже да се побијана пресуда преиначи и тужбени захтјев одбије уз накнаду трошкова поступка или укине у цјелини или дјелимично и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Тужитељ у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија је основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи накнаду штете по основу неплаћених јавних прихода у буџет и Фондове Републике Српске, са каматом и трошковима поступка.

Тужени оспоравање тужбеног захтјева заснива на приговорима недостатка пасивне легитимације и застарјелости предметног потраживања.

Расправљајући о тужбеном захтјеву тужитеља првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио, да је пресудом Основног суда у Бијељини број 80 0 К 057459 14 К од 17.9.2015. године, која је потврђена пресудом Окружног суда у Бијељини број 80 0 К 057459 16 Кж од 28.1.2016. године, оптужени З.С. (овдје: тужени), оглашен кривим, што је у својству одговорног лица, као сувласник и директор фирме Д.о.о. Ф.и.с., Д.Д., Б., у намјери прибављања противправне имовинске користи за своје предузеће, у периоду од 2006. године до 2009. године, пословао супротно позитивним прописима од обрачуна и плаћања јавних прихода, па да је као одговорно лице при извршавању пореских и других законских обавеза ускратио средства која представљају јавни приход, чиме је починио кривично дјело злоупотребе овлашћења у привреди из члана 363. став 1. тачка 4. Кривичног закона Републике Српске, за које је осуђен на новчану казну у износу од 4.000,00 КМ. Финансијски вјештак С.Ђ. је, неуплаћене обавезе наведеног предузећа по основу јавних прихода обрачунала: за 2006. годину, у износу од 4.826,00 КМ; за 2007. годину, у износу од 9.966,00 КМ; за 2008. годину, у износу од 32.331,00 КМ и за 2009. годину, у износу од 535,00 КМ, чиме неуплаћене обавезе у Буџет Републике Српске износе 29.380,00 КМ, неуплаћене обавезе у корист Фондова (пензијског и инвалидског осигурања, здравственог осигурања, за дјечију заштиту и Завода за запошљавање), износе укупно 1.689,00 КМ, што по свим, предње наведеним основима износи 31.069,00 КМ (који је овдје предмет спора), а у корист Буџета Босне и Херцеговине, износе 16.589,00 КМ (који није предметом овога спора). Тужитељ је тужбу у овој правној ствари поднио 12.10.2017. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да у ситуацији када је у парничном поступку суд, у погледу постојања кривичног дјела и кривичне одговорности учиниоца, везан за правоснажну пресуду кривичног суда, којом се оптужени оглашава кривим (члан 12. став 3. Закона о парничном поступку „Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП) и да је за исту пресуду везан и када је ријеч о одговорности туженог за штету коју је радњама – које имају обиљежја кривичног дјела причинио тужитељу, да слиједом тога није основан приговор о недостатку пасивне легитимације на страни туженог, у овоме спору. Из ових разлога и налазећи да у смислу одредбе члана 95. став 1. тачка 5. Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 64/17, даље: КЗ РС), у вези са чланом 96. став 5. до 8. истог закона и чланом 376. став 1. и 2, те чланом 377. став 1. и став 2. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", број 29/78, 39/85 и 57/89, те "Службени гласник Републике Српске" број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), није основан приговор туженог о застарјелости предметног потраживања, првостепени суд је (код неспорне чињенице о висини неуплаћених јавних прихода), усвојио је тужбени захтјев као у изреци пресуде.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу туженог одбио и првостепену пресуду потврдио.

Према оцјени овога суда, одлука нижестепених судова о приговору застарјелости предметног потраживања је правилна, из слиједећих разлога.

Застарјелост захтјева за накнаду штете проузроковане кривичним дјелом почиње тећи од дана кад је кривично дјело учињено, а не од дана сазнања за штету и учиниоца, како је почетак застарног рока прописан одредбом члана 376. став 1. ЗОО, нити се код овог вида

потраживања рокови застарјелости прописани чланом 376. ЗОО и чланом 377. истог закона, могу примјењивати кумулативно.

У конкретном случају штета је тужитељу причињена у периоду од 2006. године до 2009. године, па рачунајући почетак тока застарјелости потраживања од 1.1.2006. године (из налаза вјештака се не види када доспијевају обавезе уплате предметних јавних прихода), код чињенице да је за застарјелост кривичног гоњења за кривично дјело злоупотребе овлаштења у привреди из члана 263. став 1. тачка 4. КЗ РС, које је оптуженом (овдје туженом) стављено на терет, прописан рок од 5 година (члан 95. став 1. тачка 5. КЗ РС), а с тим у вези апсолутни застарни рок за кривично гоњење је 10 година (члан 96. став 8. истог закона), застарни рок би, сагласно наведеним одредбама, у вези са чланом 377. став 1. ЗОО истицао 1.1.2016. године.

Међутим, како је подизањем оптужнице против оптуженог, која је према садржају првостепене кривичне пресуде подигнута 22.4.2014. године, дошло до прекида застарјелости кривичног гоњења (члан 96. став 5. КЗ РС), што сагласно одредби члана 377. став 2. ЗОО, повлачи за собом и прекид застаријевања захтјева за накнаду штете (јер је овдје кривични поступак правоснажно окончан пресудом којом је утврђена кривична одговорност учиниоца кривичног дјела, из ког основа потиче потраживање у овој парници), тиме предметно потраживање тужитеља (по тужби која је суду поднесена 12.10.2017. године), није застарјело.

Што се тиче одлуке у погледу приговора туженог о недостатку његове пасивне легитимације у овоме спору, основано се у ревизији указује, да су нижестепене пресуде у том дијелу „потпуно арбитрарне“, што значи, да не садрже довољне и ваљане разлоге засноване на закону. Недостатак образложење судске одлуке, која не садржи довољне и ваљане разлоге за донесену одлуку, представља арбитрарност у материјалноправном и процесноправном смислу, који недостатак процесноправног карактера се у конкретном случају правно квалификује повредом одредбе члана 191. став 4. ЗПП.

Наиме, када се има у виду да је правоснажношћу судске одлуке обухваћена изрека одлуке (а разлози дати у образложењу имају карактер правно релевантних чињеница); да је у парничном поступку суд, у погледу постојања кривичног дјела и кривичне одговорности везан за правоснажну кривичну пресуду којом се оптужени оглашава кривим (члан 12. ЗПП); да је оптужени (овдје тужени) оглашен кривим, у својству одговорног лица, као сувласник и директор наведеног правног лица - да је у намјери прибављања противправне користи за своје предузеће, пословао супротно позитивним прописима код обрачуна и плаћања јавних прихода, код оваквог стања чињеница, на темељу којих су и нижестепени судови засновали своје одлуке, побијана пресуда не садржи ваљане разлоге за одлуку о приговору туженог о недостатку пасивне легитимације на његовој страни, због чега се њена правилност и законитост у том дијелу не може испитати. Одговорно лице у правном лицу одговара за законитост пословања правног лица, а овдје се ради о повреди прописа, при извршавању пореских и других законских обавеза, чиме је тужени, као одговорно лице наведеног предузећа (а не као физичко лице), ускратио средства која представљају јавни приход, како је у изреци кривичне пресуде и наведено. Не ради се дакле, о одговорности тог лица за обавезе предузећа својом имовином (до висине уписане у судском регистру), него о одговорности за незаконито пословање предузећа.

Наведени недостатак, како је већ речено, квалификује се повредом одредбе члана 209. ЗПП, у вези са чланом 191. став 4. истог закона, на коју повреду се, указујући на

арбитрарност побијане пресуде, указује у ревизији, због чега се законитост и правилност побијане пресуде у том дијелу, не може испитати.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 249. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

У наставку поступка другостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано у овом рјешењу, па ће по жалби туженог донијети правилну и закониту одлуку.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић